

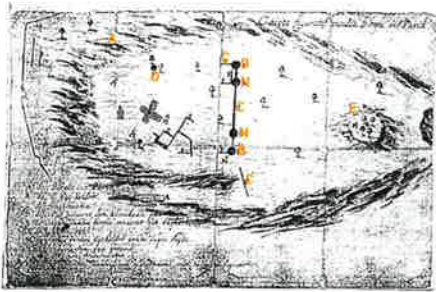
Burcht

Het Warandepark, gelegen in het stadscentrum van Diest, is een groene trekpleister waarachter een grote historische waarde schuilt. Wat ooit de bakermat was van de middeleeuwse vestingsstad, is nu een stadspark dat vele functies vervult. Omwille van de historische waarde van het park, is het park beschermd als monument. Je komt er dan ook vele restanten tegen uit het verleden.

De burcht

De Warande was van 1080 tot 1499 de burchtheuvel van de Heren van Diest. De resterende fundamenten van de burcht dateren van het eerste kwart van de 13de eeuw. De burcht omvatte een grote ruimte met stookplaats, een kamer van de kasteelheer, een poortgebouw, twee torens, een zaalgebouw met ijskelders, de klinkende put en een halfronde tribune.

De historische restanten die je hier ziet, zijn de funderingen van de 2 torens en de 2 ijskelders. De muren en tuinen is de fundering van het zaalgebouw. Dit kan je zien op de onderstaande kaart, "Carte Figuratif Van der Beirge in 't Park" uit het archief van Diest.

- A De Warandehuvel
- B De 2 ijskelders
- C De fundamenten
- D Klinkende put
- E Tafelrond
- N De 2 fundamenten van de torens.

In de 14de eeuw wordt het zaalgebouw afgebroken en vervangen door een ander complex gebouw. In 1499 vervalt het gezag van de heren van Diest en neemt het geslacht Oranje Nassau de burchtheuvel over. De bouwval van een burcht wordt gesloopt en de burchtheuvel zal vanaf dan dienst doen als jachtpark. Het Warandepark dankt dan ook zijn naam uit deze periode. In de lage landen gebruikte men de naam 'warande' voor een gesloten jachtterrein.

Op 27 april 1820 koopt Jan Frans Verstappen de Warande. De jaren daarop wordt het jachtgebied omgevormd tot park met de uitbouw van een padennetwerk, vertrekkende vanuit een centrale rotonde buccaan de heuvel. In 1919 wordt de warande geschonken aan de stad Diest door Henri Verstappen. Vanaf dat moment wordt de Warande een stadspark. De steengroeve wordt ingericht tot openluchttheater (amfitheater), het herenhuis wordt omgevormd tot een monumentale toegangspoort en de platanen worden aangeplant.

Ontdek cultuur spelenderwijs!

Met de kinderen op verkenning in de Warande? In deze rubriek vind je leuke opdrachten om de natuur en cultuur in het park al spelenderwijs te ontdekken. Gebruik zeker ook de spelelementen om je te verplaatsen van het ene infohoedje naar het andere!

- Stap over de stenen en meet hoelang de burcht was.

Oplossing: de burcht was ongeveer 10m.

Dood hout

Dood hout is een verzamelaars voor beschadigde, afstervende en afgestorven bomen en struiken, of delen ervan. Er bestaat staand en liggend dood hout, allebei zijn ze zeer waardevol voor planten en dieren. Dood hout zorgt voor extra leven in de natuur en verhoogt op een spectaculaire manier de soortenrijdom.

Dood hout leeft!

Elk stuk dood hout - een tak of een stam, liggend of staand - vergaat in verschillende stappen en wordt uiteindelijk in de bodem opgenomen. Daar worden de voedingsstoffen opnieuw opgenomen door de wortels van levende bomen. Vele planten, dieren en zwammen gebruiken het langzaam verteerde hout als voedsel of leefgebied. Bij het afsterven van het hout ontstaat enorm veel leven in en onder de schors, in het hout, de boomholten en de bodem. Spreeuwen, uilen, eekhoorns, boommuizen en vleermuizen vinden er een schuilplaats. Ook heel wat bijen, wespen, slakken, muggen, kevers en nog tal van kleine beestjes zijn op dood hout aangewezen. Op hun beurt vormen al deze kleine dieren dan weer het voedsel van sommige vogels of kleine zoogdieren. En zo zorgt dood hout voor heel wat ander leven!

Op het dode hout zie je heel vaak paddenstoelen in alle vormen en kleuren. Deze paddenstoelen of schimmels gebruiken het dode hout als voedsel en eten als het ware het dode hout. Bestje bij beetje verduijnt het dode hout en valt het uit elkaar. Het kan wel tot 30 jaar duren tot het hout helemaal is vergaan.

Beheer

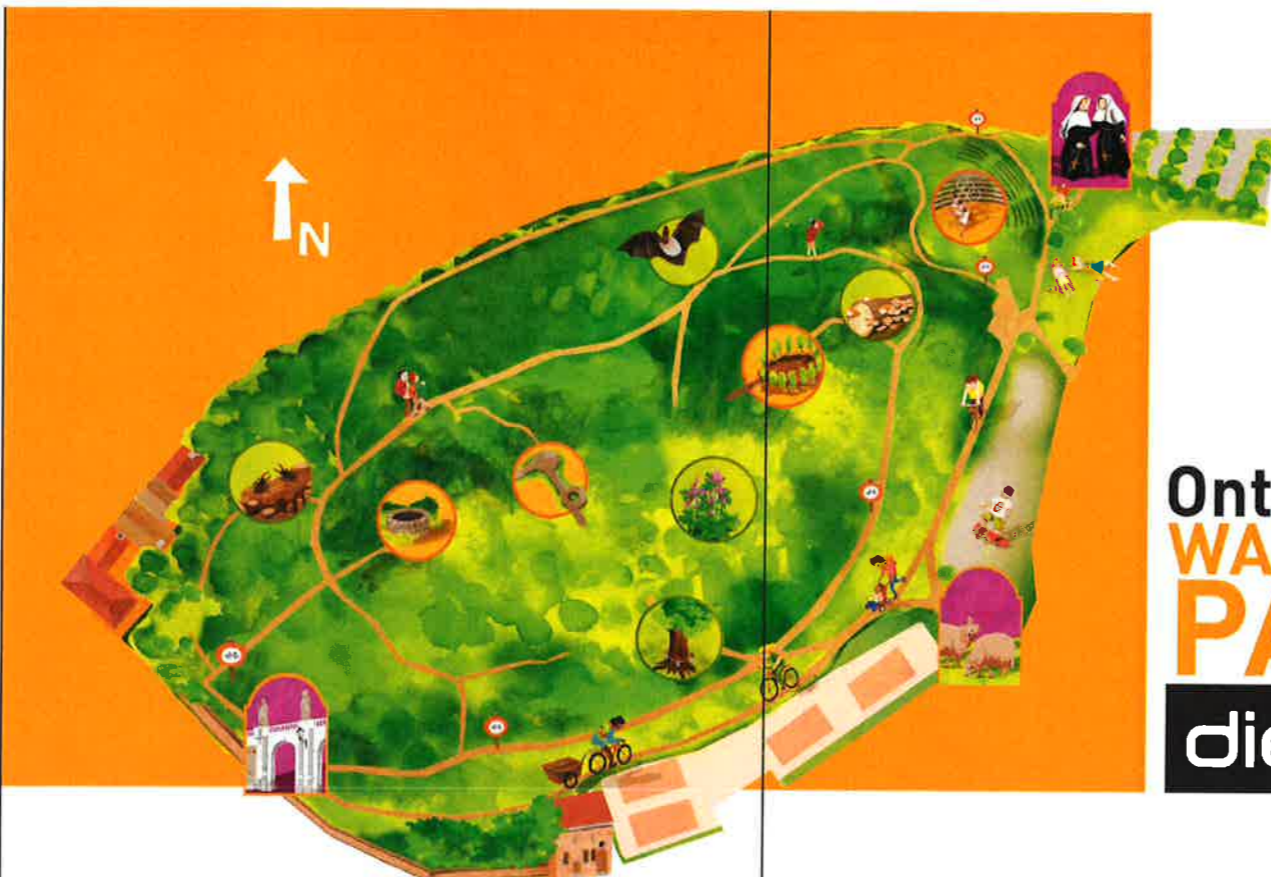
Het kan zijn dat je op je wandeling in het park hier en daar houtstapels, boomstammen of takkenrillen ziet liggen. Dit betekent niet dat er slordig beheer is. Integendeel, deze werkwijze wordt doelbewust toegepast om de natuur nog meer kansen te geven. En misschien inspireert het je voor je eigen tuin!

Opgelet, laat de paddenstoelen staan! Ze zijn belangrijk voor veel dieren en planten.

Ontdek natuur spelenderwijs!

Met de kinderen op verkenning in de Warande? In deze rubriek vind je leuke opdrachten om de natuur en cultuur in het park al spelenderwijs te ontdekken. Gebruik zeker ook de spelelementen om je te verplaatsen van het ene infohoedje naar het andere!

- Zien, voelen en ruiken: Kwaat het infohoedje staan vier soorten dood hout. Elk houtsoort heeft een andere schors, een andere kleur, maakt een ander geluid als je er op klopt en ruikt ook anders.
- Ruik, voel en kijk goed: ontdek je de verschillen tussen de houtsoorten?
- Paddenstoelen komen voor in diverse vormen, kleuren en groottes. Hoeveel verschillende paddenstoelen vind jij hier in de buurt?

Ontdek het WARANDE PARK

diest mijn stad

Laat de plantjes staan

Blijf op de paden

Hond aan de leiband

Hou het rustig

Geen vuurtjes

Afval in de vuilbak

Vliegend hert

Onze natuur heeft de voorbije jaren heel wat achteruitgang gekend. Een van de vele zeldzaam geworden soorten is het Vliegend hert. Met zijn lengte van 7,5 cm is hij een van de grootste keversoorten in België. Deze ongevaarlijke kever dankt zijn naam aan de enorme kaken van de mannetjes, die doen denken aan het gewel van een hert.

Vergelijk het: mannetje met grote kaken

Het vrouwtje is kleiner en heeft kleinere kaken.

Nestgelegenheid

Een belangrijke reden voor het verdwijnen van het Vliegend hert zijn de hoge eisen aan zijn leefomgeving. Deze kever leeft in bosrijke gebieden die noch voldoende zonlicht hebben. Om de larven voldoende voedsel te kunnen voorzien, moet er daarenboven nog vruchtbaar vochtig hout aanwezig zijn (afgestorven bomen, houtstapels...). Bovendien duurt het een viertal jaar voordat een eitje zich ontwikkelt tot kever. Een lange periode dus, waarbinnen van alles mis kan gaan. Veel van de larven ontpoppen ook niet tot kevers. Vooral eksters azen op de kever en verschillende wespen leggen hun eitjes in de larven. Vogels als ganijs of spechten boren met hun snavel in het hout op zoek naar de larven als voedsel.

Uitsterven

De jonge larven leven van dood rottend hout, voornamelijk dan nog van harde boomsoorten zoals eik en beuk. Lange tijd echter werden omgevallen boomstammen netjes opgeruimd. Pas later besefte men dat op grote schaal verwijderen van rottend hout nefast is voor vele diersoorten. Daarom beheren we nu bossen op een meer natuurlijke wijze: er ligt dood hout, er zijn open plekken, al oogen dat misschien wat slordiger. Dikke takken blijven liggen, zodat deze langzaam maar wegrotten. Afstervende bomen worden best zo lang mogelijk behouden. Als dit onwille van veiligheidsredenen niet mogelijk is, kan de stam op 1,5 m hoogte afgezaagd worden.

Behalve in bossen zijn er ook exemplaren van het Vliegend hert aangetroffen in grote parken en zelfs in tuinen, als er naar rottend eikenhout is waar ze de eitjes in kunnen leggen. Het Vliegend hert is niet zo'n mobiele soort. De kever is door zijn gewicht niet zo'n beste vlieger waardoor hij naar moeilijk nieuwe gebieden kan bewegen.

Let op: het ei wordt klein!

Breedhoop

Een breedhoop is een alternatieve voorplantingsplaats voor deze kever. Zo'n breedhoop bestaat uit enkele in de grond gegraven stammen in een zonnige bosrand. Om het hout vochtig te houden, worden ze afgedekt met hakselhout. Tot voor kort kwam het Vliegend hert nog voor in Diest. Net daarom trachten we door op een geschikte locatie zoals het Warandepark breedhopen aan te leggen, dit bijzonder beestje terug te krijgen.

Ontdek natuur spelenderwijs!

Met de kinderen op verkenning in de Warande? In deze rubriek vind je leuke opdrachten om de natuur en cultuur in het park al spelenderwijs te ontdekken. Gebruik zeker ook de spelelementen om je te verplaatsen van het ene infohoedje naar het andere!

- Zoek op de grond enkele takken en maak een gewel zoals een hert heeft.

Ook thuis kan je helpen

Een voldoende aanbod aan staand en liggend dood hout is belangrijk. Ook tal van andere insecten en paddenstoelen hebben hier baat bij. Ook oude treinbrieven, die vroeger vaak in tuinen gebruikt werden, blijken een geschikte leefomgeving te zijn. Maar ook op andere manieren kan je in je tuin dood hout gebruiken: ingegraven als wandelpad, als 'lalei' voor bloempotten of gewoon als decoratief element.

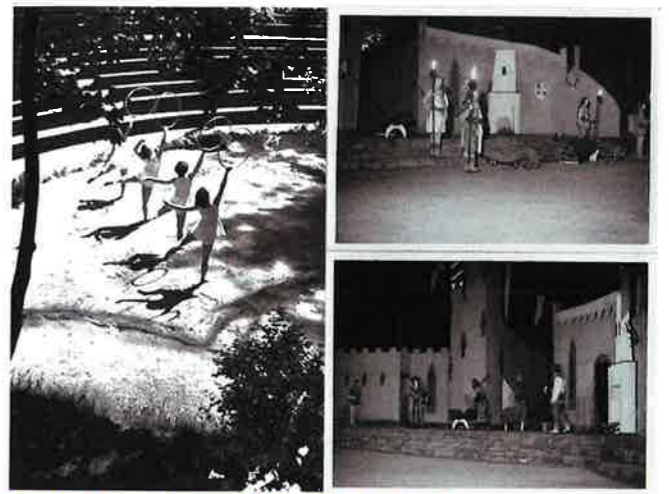

Openluchttheater

Vanaf de 13de eeuw wordt een ijzerhoudende zandstenen burcht gebouwd. De ijzerzandsteen voor het gebouw werd ontgonnen op de oostflank van de warandehuvel. In 1939 wordt de warande geschonken aan de stad Diest door Henri Verstappen. Vanaf dat moment wordt de Warande een stadspark. De steengroeve uit de 13de eeuw wordt ingericht tot openluchttheater (amfitheater).

Ook het herenhuis wordt omgevormd tot een monumentale toegangspoort en de platanen worden aangeplant. In de loop van de jaren 1950 tot 1980 worden diverse opgravingcampagnes verricht op de Warandehuvel en een gedeelte van de historische restanten blootgelegd.

Het openluchttheater wordt sinds 1940 vaak gebruikt voor allerlei voorstellingen en optredens. De onderstaande foto's uit het archief van Diest geven je een beeld van hoe het er vroeger aan toe ging.

Foto's van optredens in het openluchttheater - Warandehuvel. Bron: Archief Diest.

Ontdek cultuur spelenderwijs!

Met de kinderen op verkenning in de Warande? In deze rubriek vind je leuke opdrachten om de natuur en cultuur in het park al spelenderwijs te ontdekken. Gebruik zeker ook de spelelementen om je te verplaatsen van het ene infohoedje naar het andere!

- Ga vooraan staan en zing een lied of vertel een gedicht. Hoe ver kunnen de mensen op de tribune je nog horen?

Door de goede akoestiek kunnen zelfs de mensen achteraan je horen!

Tafelrond

Het Tafelrond is het hoogste punt van de Warandehuvel en ligt op 47 m boven de zeespiegel. In de 14de eeuw stond hier een houten burcht - bovenop een zogenoemde 'motte' met een gracht rond. Een 'motte' is een kunstmatig aangelegde aarden heuvel. Een burcht op een motte noemt ook wel een mottekasteel. Op het hoogste punt stond een torenvormig gebouw. Wat lager lag het overloop met stallen en huizen (zie tekening).

Ontdek cultuur spelenderwijs!

Met de kinderen op verkenning in de Warande? In deze rubriek vind je leuke opdrachten om de natuur en cultuur in het park al spelenderwijs te ontdekken. Gebruik zeker ook de spelelementen om je te verplaatsen van het ene infohoedje naar het andere!

- Hoeveel bomen tel je in de cirkel?
- Waar denk je dat de houten toren stond?

Oplossing: de toren staat hier. Zijn de bomenrijen van de vroegere bosranden.

Van oude mottes blijft nu vaak niet meer over dan de heuvel. In het Warandepark vinden we behalve de heuvel ook de vierkante fundering van de toenmalige motte terug.

In de 19de eeuw werd de heuvel in de heraanleg van het park gebruikt als belevingsruimte. Pas in de 20ste eeuw werden er huizen in een cirkel aangeplant op het Tafelrond. Daarom noemt men het Tafelrond ook het Lindereid.